

Roman Darowski SJ, *Studia z filozofii jezuitów w Polsce w XVII i XVIII wieku*, Kraków 1998, ss. 372

Nazwisko ks. Romana Darowskiego SJ, profesora Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej *Ignatianum* w Krakowie, staje się coraz głośniejsze wśród historyków filozofii w naszym kraju. Od przeszło dwudziestu lat autor prowadzi badania nad filozofią jezuitów w Polsce. Na podstawie prac z tego zakresu uzyskał habilitację i tytuł profesorski. Do badań nad tym sektorem dziejów polskiej filozofii zainspirował go ks. Bronisław Natoński SJ (†1989). Dyspozycją uzdalniającą go do badań w tej dziedzinie jest dobra znajomość filozofii scholastycznej i łaciny. Pierwsza, obszerna pozycja książkowa z tego zakresu badań nosi tytuł: *Filozofia w szkołach jezuickich w Polsce w XVI wieku*, została wydana w Krakowie w 1994 r. Zawierała ona dwudziestopięciostronicowe streszczenie w języku francuskim. Dzięki temu przynajmniej w części mogła przebić się do literatury europejskiej. Znakomity owoc badań w tej dziedzinie widoczny jest także w dziele: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy, 1564-1995*. (opracował L. Grzebień SJ przy współpracy zespołu jezuitów), Kraków 1996, ss. XVI + 888. Ks. Darowski jest współpracownikiem naukowym i redakcyjnym tego dzieła oraz autorem i redaktorem działu *Filozofia*.

Sygnalizowana tu książka jest kolejnym owocem badań autora nad dziejami filozofii jezuitów w Polsce. W treści nie jest ona czymś zupełnie nowym, gdyż większość tekstów w niej zamieszczonych była już publikowana przez autora w różnych pracach zbiorowych i czasopismach filozoficznych na przestrzeni ostatnich 20 lat. Zebranie ich w jedno

zwarte dzieło jest bardzo dobrym pomysłem, gdyż ułatwia do nich dostęp. Poszczególne artykuły zamieścił ks. Darowski w kolejności chronologicznej opracowanych autorów i problemów, a nie w kolejności ich ukazywania się. Książkę otwiera artykuł na temat: *Stan obecny i perspektywy badań nad filozofią w szkołach jezuickich w Polsce (XVI-XVIII w.)*. Następnie znajdujemy prezentację siedemnastu autorów w porządku chronologicznym. Są to: Wawrzyniec Bartilius (1569-1635), Wojciech Sokołowski (1586-1631), Marcin Łubieński (1586-1653), Tomasz Elżanowski (1590-1656), Stanisław Śmiałkiewicz (1592-1648), Gorgoniusz Ageison (1604-1665), Tomasz Młodzianowski (1622-1686), Wojciech Tylkowski (1624-1695), Stefan Sczaniecki (1683-1737), Aleksander Podlesiecki (1683-1762), Stanisław Jaworski (1711-1779), Jan Kowalski (1711-1782), Andrzej Rudzki (1713-1766), Stanisław Szadurski (1726-1789), Jan Załuskowski (ur. 1727), Grzegorz Arakielów (1732-1798) oraz Ludwik Roszkowski (1736-1781). Każda prezentacja zawiera zwykle biografię danego autora, prezentację jego pism i poglądów oraz podsumowanie, a także streszczenie w języku francuskim. Po prezentacji autorów ks. Darowski dokonuje syntetycznego spojrzenia na filozofię jezuitów w Polsce od XVI do XVIII wieku. Dodaje także tekst referatu o charakterze metodologicznym, który wygłosił w siedzibie Polskiej Akademii Nauk w Warszawie w 1996 r. Tom zamyka nowsza bibliografia prac na temat filozofii jezuitów w Polsce i na Litwie od XVI do XVIII wieku.

Prezentowane dzieło ks. Romana Darowskiego stanowi kopalnię informacji o polskich jezuitach – pisarzach, zajmujących się głównie albo okazynie filozofią. Nie ma ono charakteru dzieła zwartego i jednotematycznego, gdyż scala w jeden ciąg ludzi z różnych czasów i środowisk, autorów o różnych uzdolnieniach i dokonaniach w dziedzinie filozofii. Dzieło może być podstawą do prowadzenia dalszych badań nad filozofią jezuitów polskich. Już w tej wersji, w jakiej zostało opublikowane, pozwala skonstatować, jak wielką kulturą filozoficzną odznaczał się zakon jezuitów w Polsce, jak ogromne zasługi ma to zgromadzenie zakonne dla Kościoła w Polsce i dla polskiej kultury. Autorowi dzieła należą się szczerze gratulacje i wyrazy wdzięczności za ogromny wkład do badań nad filozoficzną przeszłością polskiego duchowieństwa, należącego do Towarzystwa Jezusowego. Książka powinna trafić do wszystkich bibliotek uczelni akademickich o profilu humanistycznym, w szczególności zaś do bibliotek wydziałów filozoficznych, teologicznych i seminariów duchownych.

ks. Ignacy Dec